

DEN LANGE MARCH MOD DEMOKRATI

NY DANSK BOG OM KINA OG MENNESKERETTIGHEDERNE

Bogen „Balancegang – Ti historier om Kina og menneskerettighederne“ udkom den 23. april 2010. Den er skrevet af journalist Gert Holmgaard Nielsen i samarbejde med seniorforsker ved Dansk Institut for Menneskerettigheder, Hatla Thelle.

Af Flemming Poulsen

Grundlaget for bogen er forfatterens interview med tolv kinesere, der hver på sit område arbejder med menneskerettigheder i Kina, men inden for lovens rammer.

Om det at have med menneskerettigheder at gøre i Kina skriver Gert Holmgaard Nielsen i forbindelse med interviewet med en af de tolv menneskeretsforkæmpere, Wang Kan:

„At arbejde for udbredelse af menneskerettigheder i Kina er som at krydse en voldsomt trafikeret vej: Man går ikke bare ud foran bilerne, for på den måde ender det kun med, at man aldrig når over på den anden side“.

Den erkendelse er grundlaget for Wang Kans arbejde. Han arbejder med blandt andet de såkaldte migrantarbejderes vilkår og rettigheder. Migrantarbejderne er landmænd, der har forladt deres landsbyer og taget til byerne i håb om at få et arbejde der.

Wang Kan går til grænsen af, hvad han ifølge kinesisk lov kan tillade sig, stopper, når han får besked på det, og går så videre, når myndighederne igen slapper lidt af.

Han har i mange år arbejdet på græsrodsniveau, men er nu ansat i det officielle kinesiske fagforbund for, som han siger, at få et dybere indblik i de kinesiske arbejderes forhold.

Om at finde balancen

Wang Kan var med, da bogen blev præsenteret i København ved en sammenkomst på Dansk Institut for Menneskerettigheder fredag den 23. april 2010. Hans arbejds-

Kinas unge er generelt stolte af at være kinesere, og de har mere og mere at have deres stolthed i. De har holdninger til vestlige koncepter som demokrati og menneskerettigheder, men de vil ikke have dem trukket ned over hovederne udefra. Beijing 2008.

(Foto og billedtekst fra bogen: Gert Holmgaard Nielsen).

grundlag har ført til bogens titel:

„Spørgsmålet er hele tiden“, siger han, „hvordan man kan organisere arbejderne, uden at myndighederne bliver sure på dig. Det gælder om at finde balancen“.

Han fortalte ved præsentationen af bogen om sit arbejde med at forbedre forholdene for migrantarbejderne, især ved at undervise dem i deres rettigheder og hvordan de selv kan tage kampen op med de arbejdsgivere, der fx snyder dem for deres løn.

Fremskridtene

Gert Holmgaard Nielsen fortalte

om bogens tilblivelse på baggrund af interviewene med de tolv kinesiske menneskerettighedsforkæmpere.

Han hæftede sig ved, hvad en af de interviewede, en jurist, havde fortalt. Han og andre jurister anlægger et væld af sager mod offentlige organisationer eller institutioner, når det drejer sig om principielle sager, hvor der er noget galt med loven. Formålet er at få loven ændret.

Den vestlige presse slår ned på en enkelt sag, fx da en kinesisk jurist, der forsøgte at forsvare den forbudte bevægelse Falun Gongs

Gert Holmgaard Nielsen, bogens forfatter. Født i Viborg 5. februar 1964. Uddannet journalist fra Danmarks Journalisthøjskole i 1991. 1994 exam. art. i østasiatiske studier på Østasien Område-studium, Aarhus Universitet. Læste kinesisk 1994-1996 i Beijing. 2003-2009 journalist i Kina, bl.a. som radiokorrespondent for DR Nyheder, freelance journalist og fotograf. (Foto: Flemming Poulsen)

tilhængere, pludselig forsvandt. Ingen ved, hvad der er sket med ham. Det slås stort op i den vestlige presse, men hvad sker der så bagefter? Ingenting. Hvad var formålet? Den vestlige presse beskæftiger sig ikke med det store arbejde, som de kinesiske menneskerettighedsforkæmpere gør i Kina. De føler, at de bliver overset af den vestlige presse, forklarede Gert Holmgaard Nielsen. „Et af formålene med denne bog er at pege på de forbedringer, der faktisk sker“.

Utrygge anklagere

Et tegn på forbedringerne er interviewet med to anklagere. De ønskede begge at være anonyme (alle øvrige, undtagen en, der havde været udsat for hustruvold, optræder i bogen med navn og billede). De to anklagere var lidt beklemte under interviewet, de undskyldte fx, hvad der sker i Kina, og henviste til, at det samme sker i USA, men de var ærlige, understregede Gert Holmgaard Nielsen. Da han spurgte dem, om de selv

ville være trygge ved at optræde som vidne i en retssag, svarede den ene, som refereret i bogen, at hun ville føle sig utryg. Hun ville være bange for, at der ville blive anlagt sag mod hende.

„Jeg tror, at de forsøgte at undgå de mest sensitive spørgsmål, men den kendsgerning, at de var villige til at mødes med mig, og at de forsøgte at besvare mine spørgsmål, er et fremskridt“.

„Alle de interviewede arbejder inden for loven. De er ikke aktivister, der forsøger at blæse det hele op til sensationer, de arbejder inden for loven for at sikre deres rettigheder i henhold til loven. Det er ikke et slagsmål, de er ude på, men en lang kamp, alle er klare over, at de skal være tålmodige, de ved, det tager tid at få noget gennemført, men hvis de kan se fremskridt, er det i orden“.

Dansk-kinesisk samarbejde
Seniorforsker Hatla Thelle har fået ideen til bogen og har sat Gert Holmgaard Nielsen i forbindelse med de tolv kinesiske menneskerettighedsarbejdere, der er interviewet til bogen. Det danske menneskerettighedsinstitut har samarbejdet med dem i mange år.

Hatla Thelle tog tråden op med de to kinesiske anklagere, der i bogen tøver med at sige, at de ville føle sig sikre på en retfærdig rettergang, hvis de selv stod som tiltalte i en retssag.

„En af grundene er, at de ved, at der måske ikke ville være nogen vidner, for kun i ti procent af retssagerne i Kina er der et vidne til stede i retssalen. Normalt afgiver et vidne forklaring til politiet, vidneudsagnet bliver læst op i retssalen af anklageren, vidnet vil ikke være til stede. De kinesiske anklagere får så hos os at vide, hvordan det foregår i Danmark“.

Det sker blandt andet ved, at kineserne bliver inviteret til Danmark og møder danske anklagere. Institutet står også for et projekt, hvor tre kinesiske og tre danske anklagere mødes to gange om året for

Seniorforsker ved Dansk Institut for Menneskerettigheder Hatla Thelle fik ideen til bogen „Balancegang“. Hun håber, bogen vil få flere til at „se med friske øjne på Den Kinesiske Folkerepublik og den modernisering, som landet gennemgår i disse år – også på menneskerettighedsområdet“.
(Foto: Flemming Poulsen)

at diskutere spørgsmål om bl.a. sagsbehandling ved domstolene.

Instituttet beskæftiger sig også med arbejdernes rettigheder, sociale rettigheder, retsvæsen, politiske rettigheder og miljøproblemer.

I bogen behandles alle former for rettigheder i Kina: straffeloven, dødsstraf, uddannelse af politibetjente, retssikkerhed, kvinders og børns rettigheder, retssager mod offentlige institutioner, kursus i menneskerettigheder, ytringsfrihed, demokrati osv.

Sagt om menneskerettighederne i Kina

De tolv interviewede kommer fra

vidt forskellige områder: jurister, græsrodsarbejdere, forskere, undervisere på universiteter og andre.

Her er nogle citater fra bogens interviews:

Yue Liling, juridisk professor på Universitetet for Statskundskab og Jura i Beijing: „Mens jeg var studerende i midten af 1980'erne, bad vores professor os om at kritisere princippet om, at man er uskyldig, indtil andet er bevist. Hvis jeg havde skrevet om de gode sider ved princippet, så ville jeg ikke have bestået. I dag er jeg professor. Jeg kan sige hvad jeg vil om det princip, uden at det giver problemer,

og der er ikke gået mere end godt og vel 20 år. Det er noget af en forandring“.

Wang Kan, medstifter af to græsrodsorganisationer, der har til formål at sprede oplysning og viden til arbejderne om deres rettigheder: „Vi taler om, hvilken information vi har brug for, så vi kan bevise, at arbejdernes rettigheder er blevet krænket“.

Wang Sixin, professor på Kinas Medieuniversitet i Beijing, underviser i medielovgivning og menneskerettigheder: „Især på internettet har der været diskussioner om, at medierne burde have en anden rolle. Og så vidt jeg forstår, så har Kinas Kommunistparti ... eller Kinas regering ... også fået et lidt andet syn på, hvad mediernes rolle er. I de seneste år har jeg hørt, at den kinesiske regering ... Kommunistpartiet ... arbejder med at ændre mediernes rolle, så de også skal tale for folket, ikke kun for regeringen eller Kommunistpartiet. Medierne skal fungere som et kommunikationsmiddel for befolkningen som helhed og for regeringen, og de skal reflektere reelle problemer på landet og i byerne“.

He Hairen, advokat og forkæmper for menneskerettigheder: „Jeg tror, at Kina vil arbejde videre hen imod at blive et demokrati og et retssamfund og videre hen mod beskyttelse af menneskerettighederne. Men jeg er også klar over, at der er nogle ting, som man ikke kan forcere. Bare myndighederne er opmærksomme på, at vi arbejder med de her ting, så er det fint“.

Li Buyun, jurist, professor på Kinas Samfundsvidenskabelige Akademi og grundlægger af fire menneskerettighedscentre rundt om i Kina: „Vi har for lidt frihed. Sådan har det været de seneste 30 år. Partiets magt er for stor“.

Lang vej til demokrati

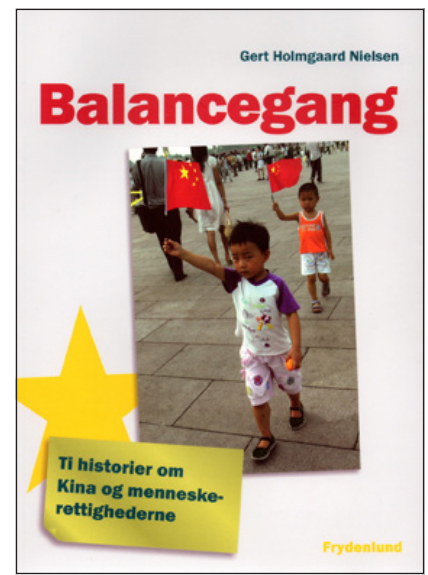
Wu Qing, 73 år, er veteran inden for kampen for menneskerettigheder i Kina. Debatten om frihed er kernen i hele hendes arbejde, skriver Gert Holmgård Nielsen. Til

Wang Kan har i mange år været menneskeretsforkæmper på græsrodsplan med særligt henblik på at sikre arbejdernes rettigheder. Han har lavet en ph.d.-afhandling om arbejderloven og arbejdsforhold. Nu er han ansat i den officielle kinesiske fagforening ACFTU for, som han siger, at få et dybere indblik i kinesiske arbejderes vilkår. Hans arbejds metode førte til bogens titel – Balancegang. (Foto: Flemming Poulsen).

spørgsmålet, om hun tror, Kina nogen sinde får demokrati, svarer hun: „Naturligvis. Fordi hvert eneste menneske har et stort potentiale. Det er som en guldmine, en oliebrønd. Hvis du bare letter lidt på låget, så er der masser af initiativ. Jeg er oppe at kæmpe mod 2000 års feudalisme, totalitarisme og hvad det nu hedder alt sammen. Det er derfor, at det er en lang march. Jeg siger altid, at jeg er på en march, som er meget, meget længere end den, som Partiet gik. Du er nødt til at tænke på hele arven. Det er en enorm byrde på ethvert menneske. For hvert

eneste skridt fremad skal der kæmpes. Men jeg gør det altid i følge loven. Jeg bruger de lovlige midler i kampen, og det er derfor, det er hårdt ... men så kan de ikke gøre dig noget. Men det hele kan jo heller ikke komme fra den ene dag til den anden, særligt ikke i Kina med så stor en befolkning, sådan en lang historie og sådan en regering ... særligt ikke med Kommunistpartiet“.

Gert Holmgaard Nielsen:
„Balancegang“
191 sider, 299 kr.
Forlaget Frydenlund 2010
- - -

Bogen vil blive anmeldt i næste nummer af Kinabladet, der udkommer i juni 2010.